



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

Sabbato do. i[n]. I. de grauitate pene da[m]natoru[m]. Sermo. xiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Sabbato post sexagesimā.

sationē diuine sapiētie: que p̄uidentis
Greḡ. oraturum pro traiano nō dāna-
uit ipm̄ per diffinitiuā sententiā. Et
ideo nō est dicēdum ex illo exēplo vno
et singulari q̄ dānatis per diffinitiuā
sententiā ecclesie suffragia profunt cum
nec i minimo possint fauere. Quin im-
mo audiēdū est salubre documētum et
obseruandū sapiētis. Eccl̄s. ix. Q̄dēq̄
inquit potest manus tua facere: instan-
ter opare: quia nec opus nec ratio nec
scientia nec sapientia erunt apud infe-
ros quo tu properas. O igitur dolēda
dānatorū pena que mitigari et adiuua-
ri nullo modo poterit: nō pprijs viri-
bus: nō lachrymis: nō diuitijs: nō ami-
corū suffragijs: nō amicorū potētia: nō
deniq̄ alta oim̄ creaturarū industria.
O timēda vindicta dei ad cuius cons-
pectū velut cera ante faciē ignis pec-
catores eliquescent. O peccatores ine-
briari dulcedine bonorū hui⁹ seculi fu-
gite irā dei: et nolite pugnare cū omni-
potenti deo: qui damnatis vt dictū est
tam tremenda cōminatū mala: a qui-
bus nos ipse per suā clemētiā liberet:
cui est honor et omnis laus et gloria p̄
infinita seculorū secula. Amen.
¶ Sabbato post dominicam in sexage-
sima de grauitate pene damnatorū ad
terrorem incorrigibilium et obstinato-
rum.

Sermo. xiiij.



Nuciabuntur
die ac nocte in secula se-
culorū. Apoc̄. x. Cū men-
te reuoluo quāte erūt in
inferno angustie repro-
borū: admirari plurimū
cogor: cur tādiu peccōres dissimulāt age-
re p̄niam. Et certe si de his malis de q̄-
bus loqm̄r: aut nunq̄: aut post lōgiss-
sima spacia tēporū traherent: aliquale
de sua ipenitētia excusationē haberēt.
Sed cū tā erigūū velocissimūq̄ sit hui⁹
labilis vite tps post qd̄ mali incorrigi-
biles descēdūt ad tartara: nescio qd̄ ip-
si dicere possint. Reprehēsbiles quidē

sunt p̄ sua tarditate merito redarguē-
di. Et licet in p̄cedētib⁹ expl̄cauerim⁹
multa que duras mētes domare suffi-
ciūt: tū adhuc de grauitate pene dam-
natorū nōnulla occurrunt p̄sideranda:
quorū p̄sideratione diligenti molliātur
pertinaces mētes obstinatorū peccato-
rū. ¶ Dicemus ergo qd̄ grauisima est
et satis acerba pena damnatorū ad
huc triplici ratione.

Prima dicit combustio.

Secūda dicit superatio.

Tertia dicit priuatio.

¶ Qualiter dānati patiuntur acerbissi-
mam penam propter ignem inferni: et
de illius ignis terribilissimis cōditio-
nibus.

Capitulū. j.

Quāto rō qua ostēdit graui-
tas pene damnatorū dicit cōbu-
stio. Tradentur nāq̄ dānati
miseri eternis ignib⁹ cōbure-
di. Et hoc colligit ex scripturis sacris.
Vñ Job. xi. dicit: Deuorabit eos ignis q̄
nō succenditur. Et Iudith vlti. Dabit
ignē et h̄mes i carnes eorū. Et Abachuc
q̄. Laborabūt populi in multo igne. Et
Esaie vlti. Vermis eorū nō mouetur: et
ignis eorū non extinguet. Et David in
ps̄. x. Pluet sup̄ petōres laqueos ignis.
Et Ezech. xxiij. In igne ire mee p̄sumpsi
eos. et Apoca. xvij. In vna die venient
plage ei⁹ mors et luctus et fames et igne
cōburet. Et Apoc̄. xx. Qui nō est in uen-
tus in libro vite script⁹: missus est i star-
gnū ignis. et Mat. xiiij. Erībūt angeli et
separabūt malos de medio iustorum: et
mittēt eos i caminū ignis. et Mat. viij.
Ois arbor q̄ nō facit fructū bonū exci-
det: et i ignē mittet. et Mat. xvij. Bonū
est tibi vnū oculū habētē i virā intrare
q̄ duos oculos habētē mitti in gehēnā
ignis. Et Mat. x. Cū timete q̄ h̄s p̄tāe
aiam et corpus perdere in gehēnam. Et
Mat. xxv. Ite maledicti i ignē eternū.
Verūt̄ de hoc igne dubitat circa tria.

Primo circa veritatem.

Secūdo circa potestatem.

Tertio circa qualitatem.

¶ Prio dtingit dubitare de inferni igne circa veritatē. An scz sit ignis ver? habēs formā & naturā & speciem ignis. Et rñdet Ricb. in. iij. Iniarū: q̄ quorūdā opinio fuit q̄ ille ignis nō sit corporeus: sed est q̄dā spūalis pena: q̄ ppter suū acumen metaphorice dicitur ignis: q̄ ipsi dicunt: Eū diuina potētia reprobos possit cruciare sufficiētē spūali pena: supfluum fuisset ī inferno ponere corporeū ignē. Et ad hoc adducūt illud Luc. xvj. de diuīte q̄ dicebat linguā suā cruciari ī hac scāma. Eū em̄ cōstet aiām illius diuītis linguā corporeā nō habuisse videt q̄ si cut scriptura ibi de lingua loquit metaphorice aliq̄ spūale vocans linguā: ita aliq̄uā penā spūalem metaphorice vocet ignē. Sed opinio ista falsa est & contra scripturā que distinguit inter ignes & dānatorū penā spūale: que vocat noīe vermis. An Eccl. vij. Maledicta carnis imph ignis & xmis. Id cōter doctores oēs cōcludūt. xliij. dist. iij. q̄ in inferno est ignis corporeus a principio mundi cū alijs creaturis pductus & ordinatus ad reprobos cruciandū. Et hoc asserit Aug. in lib. de mirabilib⁹ sacre scripture. Et idē in li. xvj. de ciui. dei. c. x. ait: Gehēna illa q̄d etiā stagnū ignis & sulphuris dictū est corporeus ignis erit. Cui consonat illud Greg. in. iij. dial. lib. di. Ignē gehēne corporeū esse nō ambigo. Et fm̄ theol. ignis ille quantū ad illud q̄d in eo est de essentia ignis est eiusdē speciei cū igne elementalī: q̄ sicut oīs aq̄ omī aq̄ est eadē specie fm̄ pbm. s. Topi. ita oīs ignis omni igni est idē specie. Diuersificat tñ quoad dispositionem & operationē: q̄ sibi cōperit aliqua actio que igni elementalī nō cōuenit. Nam ignis ī aliena materia multū diuersificatur in operationibus suis fm̄ exigentiā dispositionis materie. Qd̄ aperte pz in fulgure: vbi ignis respectū habet ad diuersas materias: fm̄ diuersitatē celestis in flūentie in materia incorporate. An̄ aliq̄ nō ledit materiā mollē & dissoluit durā: & cōuerso: q̄nq̄ calefacit

& nō cōbarit: & cōuerso. Aliqui tñ opinant q̄ in inferno sit ignis in materia ppria: q̄uis id nō luceat nisi ad modicum et satis imperfecte. Patet ergo q̄ in inferno verus est ignis ad malorum cruciatū dispositus & deputatus. Scdo cōtingit dubitare de igne inferni circa potētatē. Utrum. s. possit incorporeos angelos & spūs separatos cruciare. Et ad istā questionē multi multipliciter responderūt. Nā quidam dixerunt spūs separatos igne nō affligi nisi per puuationē boni desiderati. Ex qua puuatione tanq̄ quodam malo presenti in eis vehemens tristitia generat. Et hec fuit opinio Algazelis. vj. li. physicorū. Sed contra hanc sunt dicta scdoz di. spūs incorporeos posse pena corporealis ignis affligi: sicut aperte di. Greg. in. iij. lib. dial. & Aug. xvj. li. de ciui. dei. c. x. Ideo alij dicūt spūs separatos cruciari igne corporeo inquantū vidēt ipsum preparatum ad hoc vt eo crucient in corpore suis: sicut latro suspendendus patibulo ipsum vidēdo cruciat anteq̄ suspendatur in eo. Et hec opinio nō sufficit: q̄ nullo mō pōt ad angelos malos applicari: qui tñ illo igne in perpetuum cruciabuntur. Quidā aut̄ alij dicunt q̄ cruciabuntur igne corporeo inquantū eorum intellectui imprimitur superexcellēs illius ignis similitudo. Sed hoc dictum deficit: quia fm̄ philosophum iij. de anima. Non sic excellentia intelligibilis ledit intellectum sicut excellentia sensibilis ledit sensum: q̄ post excellens sensibile sensus impeditur in sentiendo: sed intellectus post excellens intelligibile nō minus intelligit infima: sed magis: q̄ sensus apprehendit p̄ organū corporeū: intellectus aut̄ nō. Nō nulli insup tenēt q̄ spūs separati igne corporeo crucient nō inquantū ipsum apprehendunt apprehensione simplici sed cuz firma estimatione q̄ est contrari⁹ sue nature q̄uis estimatio falsa sit. Unde Aug. ix. meta. loquens de dispositione animarum corporibus separatis

Sabbato post sexagesimā.

tarum dicit sic. Anime male vident pe-
nā quā imaginauerunt in hoc mūdo ⁊
affligūtur in ea. Forma enī imaginata
non est debiliō: sensibili sed est maior
impressionē ⁊ claritatē: sicut videmus
in somnijs. Fortasse enim somniarum
maius est pro modulo suo q̄ sensible
tūc quāto magis illud qd̄ est in alio se-
culo est fortius q̄ quod est in somnijs
propter paucitatē impediētū expedi-
tionē anime ⁊ claritatē recipiētis. S;̄
hec opinio incōueniēs videt: quia fin
hoc spūs nō paterētur ab igne corpo-
reo: sed a sua falsa estimatione. Preter-
rea nō videtur pbabile qd̄ demones q̄
subtilitate ingenij vigēt: illū ignē est
marēt sue nature cōtrariū ⁊ lesiū nisi
ita esset in re. Alij adhuc dicūt qd̄ spūs
patiūtur ab igne corporeo nō per vir-
tutē illius ignis absolute sed in quātū
est instrumētū diuine iusticie. Videm⁹
enī res multas habere actiōes in vir-
tute principalis agentis que eis nō cō-
peterent absolute. Verbi gratia. calor
naturalis in virtute anime conuertit
nutrimētū in carnē. Lumen solare a lu-
na receptū ⁊ cū virtute lune ab eo diri-
uatū in virtute lune generat humidita-
tem: ⁊ fantasma in virtute luminis in-
tellectus agētis mouet intellectū possi-
bilem. Corpora celestia cū inanimata
sunt: tñ in virtute intelligentiarū modi-
cuz generant in his inferioribus vitā.
vt p̄z in generatis per putrefactionē.
Securis in virtute motoris scindit ar-
borē. Tenēdo ergo qd̄ ignis affligat spi-
ritus in quātū est instrumētū diuine iu-
sticie adhuc p̄quirēdū est magis in spe-
ciali: per quē modū dicūt aliq̄ qd̄ supna-
turaliter impressa est igni infernali qdā
specialis virtus per quā spūs affligit
naturalis virtute igne ad hoc non coope-
rante nec disponente: q̄ vt dicunt non
est possibile vt aliquavirtus naturalis
cooperet in supernaturali actione: cū
per se ad eā nullo modo: nec complete
nec incōplete possit attingere. Pro tāz
to ergo ille ignis affligere d̄: spirit⁹: qz

supernaturalis virt⁹ existēs in eo sicut
in subiecto illos affligit: sicut aliq̄ sub-
stātia supernaturaliter dealbata possit
dici visum disgregare. Sed hec opinio
in trib⁹ deficit. Cū est qd̄ fin eā ignis
nō affligit illos spūs vt instrū: qz opz
q̄ in instrū sit aliqua naturalis aptitu-
do ad illā actionē ad quā applicatur a
virtute motoris vt p̄z in securi respec-
tu act⁹ sciendū ⁊ in malleo respectu
actus cōterēdi. Aliud est qz nō videtur
pbabile virtutē spūalē esse immediate in
re corporalī sicut in subiecto: ita vt sit
ibi manēs ⁊ nō in fieri sicut ponit op̄-
inio p̄dicta. Tertū est qd̄ videm⁹ natu-
rale lumē rōnis p̄ qd̄ solū intellectu nū-
lo mō pōt attingere ad visionē dei: co-
operari cū lumie glorie ad illā visionē.
Verūtamē qz in actione supernaturali
que a deo non est mediāte finita virtute:
sed tñmodo immediate: vt creare non
pōt cooperari virtus supnaturalis. Sic
co di. Ricb. qd̄ ignis infernalis nō ob-
stāte qd̄ sit corpore⁹ spūs separatos affli-
git in quātū est diuine iusticie instrū-
mentū: eos affligit afflictione ad quam
disponit naturalis virtus illi⁹ ignis nec
tñ qualēcūqz afflictione pōt causare in
illis spiritib⁹ nisi in virtute in create iusti-
cie principaliter illos spiritus puniens
tis: mouētis: ⁊ dirigētis illū ignē ad il-
los spiritū cruciatuz. In illo enī igne
est naturalis aptitudo vt ei⁹ species re-
cipiat in intellectu spūs separati: s;̄ qd̄
p̄ talē modū in illo intellectu impūnat
⁊ vehementia talis qd̄ ita ad se reuocat
seu cōuertit intētionē ipsi⁹ spūs qd̄ per
hoc ita notabiliter impediāt in illaruz
rerū cōsideratiōe s;̄ suā volūtatē ⁊ qd̄ ta-
le impedimētum sit sibi p̄ graui onere:
hoc est per virtutē iusticie indite. In illo
etiam igne est naturalis aptitudo vt in
ipso sit ipūs separati⁹ sicut i loco diffini-
tiue. Sed qd̄ spiritū separati⁹ derineat
s;̄ suā volūtatē hoc ei cōuenit in virtute
iusticie indite. Illa autē inuolūtaria des-
tētio est ipsi reprobis spūi inexplicabilis
cruciat⁹: Quis etiā ille ignis sua virtute

naturali tñ nō potest in spū sepato cau-
sare dispositionē repugnāte illi disposi-
tioni q̄ cōuenit esse spūs s̄m debitū sta-
tū sue nature: tñ in eis causatiōe coope-
rat̄ st̄tate indite iusticie: in quātū est in-
strumētū ei⁹. Et apprehēsiōne aut̄ p̄dis-
cre dispositiōis que p̄ua est bono statui
nature: generat̄ in ipō reprobo spū cru-
ciatus experimētalis. *Uñ Greg. iiii. dia-
lo. di. q̄ aīa nō solū vidēdo: sed etiā ex-
periēdo incēdiū patit̄. Per pctm̄ aut̄ in
spū est dispositio vt igni infernali mō
p̄dicto in patiēdo subdat̄. Et sic p̄ q̄
deo volēte poterit ignis affligere spūs
separatos. ¶ Tertio cōtingit dubitare
de igne inferni circa qualitātē seu p̄pe-
tuitatē. *Uñ scy erit q̄ post generalē res-
urrectiōnē corpa dānatorū in illo igne
p̄petuo patient̄ & nec ignis deficiet: nec
corpa illa cōsument̄. Et licz possint mul-
ta dici: tñ principalis rō est ordo diuine
iusticie. Et est in q̄t̄ Ricb. ille ordo erit
q̄ illa corpa in eternis supplicijs fore
p̄māsura: & iō assistēte in fluētia dei ge-
nerali: ad hoc vt ignis ille infernalis il-
la corpa fortiter calefaciat & affligat: nō
adeft tñ ad h̄ vt cōsumat. Sicut aut̄ crea-
tura non pōt manere in esse suo: nisi in
suppositis influētia dei generali s̄m q̄
dicit Aug. iiii. sup̄ Gen. ad lram. & con-
mētator: sup̄ prima p̄positiōne de cau-
sis. sic dico q̄ actionem suā h̄re nō pōt:
nisi illa in fluētia generali assistente:
sicut patuit in passiōe iesu xp̄isti quā-
do fuerunt tenebrę super vniuersas ter-
ram: non super terrā iudeorū tñ vt ali-
qui senserūt & male. Eclipsis aut̄ solis
per vniuersum orbē nō potuisset esse q̄
solam interpositiōnē lune: vñ cuz inter-
positiōne lune fuit alia causa. s. q̄z influ-
entia generalis cause prime tūc nō af-
fuit soli ad irradiādū. Et sicut hec influ-
entia adesse pōt ad hoc vt res sit & non
operetur: ita aliqñ adesse ad hoc vt crea-
tura habeat vnam sui actionem: & non
aliam. Et hec est principalis ratio qua-
re ignis infernalis calefaciat damnato-
rum corpora & affligat: nec tñ cōsumet.**

hec Ricbar. Aug. 80. r̄f. li. de ciui. dei:
oēs h̄mōi operatiōes ignis infernalis
attribuit volūtati & potentie dei a quo
sunt de nihilo in esse cuncta producta
diuersisq̄ nature sue proprietatibus &
legibus regulata. *Uñ. c. ij. eiusdē li. ait:
Ostēdam vñ quicquid increduli posse
humana corpora aiata atq̄ viuētis nō
solū nūq̄ morte dissolui: sed in eternos
rū q̄z igniū durare comētis. Nolūt em̄
hoc ad oīpotētis nos referre potētiam
sed aliquo exēplo psuaderi sibi flagitāt
Quibus ū respōdebimus esse aiata p̄-
fecto corruptibilia q̄z mortalia: q̄ tñ in
medijs ignibus viuāt: nō nullū etiā ge-
nus vermiū in calidarū aquarū scaturi-
gine reperiri: quarū feruorē nemo im-
pune cōtrectat. Illos aut̄ nō solus sine
vlla sui lesiōe ibi esse: s̄ extra eē nō pos-
se: aut nolūt credere si ostēdere nō vale-
mus: aut si valuerimus suis oculis des-
mōstrare res ipsas: siue p̄ testes idone-
os edocere: nō satis hoc esse ad exēplū
rei: de qua questio est eadē infidelitatē
cōtendēt. Quia hec aiata nec semp̄ viu-
ūt: & in illis feruorib⁹ siue dolorib⁹ viu-
unt: siue q̄ppe nature p̄ueniētib⁹ vege-
tant̄ illis: nō cruciant̄ elemētis: q̄si nō
incredibilis sit vegetari q̄z cruciari ta-
lib⁹ reb⁹. *Ad: rabile est em̄ dolere i igni-
b⁹ & tñ viuere: sed mirabilius viuere in
ignib⁹ nec dolere. Si aut̄ hoc creditur:
cur nō & illud. & iiii. c. dicit̄ li. idem ait:
Quid adhuc a nobis verū poscunt̄ exē-
pla q̄bus doceamus nō esse incredibile
vt hōim corpa sempiterno supplicio pu-
nitoy & in igne oīam nō amittāt: & sine
detrimēto ardeāt: & sine iteritū doleāt.
Dabebit em̄ tūc ista carnis suba q̄lita-
tē suā ab illo iditā q̄ tā miras & varias
tot reb⁹ didit̄ q̄s videm⁹: vt eas q̄z mul-
te sunt nō miremur. Nā sicut scripserūt
q̄ naturas aiatiū curiosius indagarūt:
Salamādra in ignibus viuūt. Et q̄daz
notissimū sicite mōtea q̄ tāta t̄pis diu-
turnitate ac vetustate vsq̄z nūc: ac deus
ceps flammis estuant: atq̄ integri p̄se-
uerāt: satis idonei testes sunt nō omne**

Sabbato post sexagesimā.

quod ardet absumi: et oino indicat non esse
quod dolere potest posse etiam mori. Quis enim
nisi deus creator oim dedit carni pau-
nis mortui ne putresceret: quod cum audi-
tu incredibile videret: euenit ut apud
carthaginez cocta nobis apponeretur
hec avis: de cuius pectore pulparum qua-
tum visum est decerptum seruari iussimus.
Quod post diem tantum spacium quanto alia
caro quecumque cocta putresceret plarum
atque oblatum nihil nostrum offendit olfa-
ctum. Interque repositum est post dies am-
plius quam triginta: idem quod erat inuentum
est. Idemque post annum: nisi quod aliquantulum
corpulentie siccioris et contractionis fuit.
Quis palee dedit vel tam frigidam vim ut
obrutas niues seruet: vel tam feruidam ut
poma immatura maturet? De ipso igne
mira que explicet: quo queque adusta ni-
grescunt cum ipse sit lucidus et pene oia
decolorat: atque ex prima fulgida carbo-
nem terribilium reddit. Nec id quasi re-
gulariter diffinitum est. Nam e contrario la-
pides igne candente decocti et ipsi fiunt
candidi: et quis magis ille rubeat illi al-
bido colore nitescat: congruit tamen illi luci
quod album est sicut nigrum tenebris. Cum
itaque ignis in lignis ardeat ut lapides
coquat: contrarios habet non in contrariis
rebus effectus. Et si enim lapides et ligna
diuersa sint contraria: tamen non sunt sicut al-
bum et nigrum: quorum vnum in lapidibus al-
terum facit in lignis: clarus illos clarifi-
cans: hec obscurans: cum in illis deficeret
nisi in istis videret. Quid in carbonibus?
Nonne miranda res est et tanta infirmitas
ut ictu leuissimo frangant: pressu facilis-
simo coterantur: et tanta firmitas ut nul-
lo humore corrumpant: nulla etate vin-
cant: usque adeo ut eos substernere soles
aut qui limitea figunt ad conuincendum
litigatores: quos post quatalibet tera ex-
titerit: firumque lapidem limite non esse con-
tenderit? Quis eos in terra humida in-
fossos ubi ligna putrescerent tantum dura-
re incorruptibiliter posse: nisi rerum ille
corrupto: ignis efficiat. Intueamur etiam

miraculum calcis: excepto eo de quo eam
fatis diximus: quod igne candescat quo alia
terra reddunt: etiam occultissime ab igne
igne concipit etiam iam gleba tangentibus
frigida fit igne tam late seruat: ut nul-
li nostro sensui prius appareat: sed con-
pertus experimento etiam dum non apparet
sciat esse sopitus: propter quod eam viuam cal-
cem loquimur: velut ipse ignis latens
aia fit inuisibilis visibilis corporis. Sed
non quod mirum est quod cum extinguit tunc accen-
dit. Et enim occulto igne careat aqua ei
infundit: aquaue profundit: et cum ante sit
frigida inde feruescit: vnde feruentia cuncta
frigescit. Velut expirante ergo illa gle-
ba discedens ignis qui latebat apparet:
ac deinde tanquam mortua sic frigida est:
ut adiecta vnda non fit arsura: et quam
calcem vocabamus viuam vocemus extin-
ctam. Quid est quod huic miraculo addi
posse videatur: et tamen addit. Nam si non adhi-
beas aquam sed oleum quod arsura fomes est
ignis: nulla eius profusione vel infusione
feruescit. Hoc miraculum si de aliquo in-
dico lapide legeremus siue audiremus
et in nostrum experimentum venire non posset
perfecto aut mendaciam putarem: aut
certe granditer miraremur. Quarum ratio
rerum ante nostros oculos quotidiana
documenta versant: non genere minus
mirabili: sed ipsa assiduitate vilescent:
ita ut ex ipsa india que remota est pars or-
bis a nobis deserimus nonnulla mirari
que ad nos potuerunt miranda produci. Ad-
mauerit lapidem multi apud nos habent: et
maxime aurifices insignioresque gem-
marum: que lapis nec ferro nec igne: nec alia
vi vlla perhibet preterquam hircino sangui-
ne vinci. Sed qui eum habent atque nouerunt
nunc quid id mirantur ut hi quibus prius
mum eius ostendit potentia? Quibus autem
non ostenditur fortasse non credunt: aut si
credunt in experta mirantur: et si contigerit
experiri adhuc quidem mirantur insolita.
Sed assiduitas experienti paulatim sub-
trahit admirationis incantamentum. Ad-
gnetur lapidem nouimus mirabiles ferri
esse raptorum: quod cum pumum vidi vehemem

fer in horru. Quippe cernebā a lapide
ferreū anulū raptū atq; suspensum. De
inde cū tanq; ferro qđ rapuerat vim de
differ suā cōemq; fecisset: idē qđ anulus
admotus est alteri: eūq; suspēdit: atq;
vt ille prior lapidi sic alter anulus prio
ri anulo. coherebat: accessit illi eodemq;
mō tertius: accessit ⁊ quartus: itaq; sibi
pmutua cōnexis circulis nō implicato
rum intrinsecus: sed extrinsecus adhe
rentiū quasi catena pepēderat anuloz.
Quis istā vim lapidis nō stupeat que
illi nō solū inerat: verū etiā p tot suspē
sa transibat ⁊ inuisibilibus ea vinculis
subligabat. Sed multo est mirabilius
qđ a fre ⁊ coepo meo Seuero mileuita
no de isto lapide cognoui. Seipz nāq;
vidisse narrauit: quē admodū Bathān
quondā comes africe cū apud eū conui
uaret epus eundē pulerit lapidē: ⁊ te
nuerit sub argēto ferrūq; sup argētum
posuerit: deinde sicut subter mouebat
manū qua lapidē tenebat: ita ferrū des
sup mouebatur: atq; argento medio ni
hilq; patiente cōcitātissimo cursu ⁊ res
cursu infra lapis ab hoīe supra ferrum
rapiebatur a lapide. Dixi qđ ⁊ ipse con
speridi: qđ ab illo audiui cul tanq; ip
se viderim credidi. Quid etiā de isto
magnete legerim dicā. Qñ iuxta eū po
nit adamas nō rapit ferrū: ⁊ si iā rapue
rat: vt ei appropinquauerit: mor remit
tit. India mittit hos lapides. Sed et si
eos iā cognitos nos desistimus admira
ri: quanto magis illi a qbus veniunt. ⁊
c. v. idē ait: Agrigētīnū sicilie salē perhi
bent cum fuerit adnotus igni velut in
aqua flescere: cū nō ipsi aque adiungi
tur velut in igne crepitare. Apud gara
mantes quēdam fontē ferē esse tā frigi
dum diebus vt nō bibat: tā feruidū no
ctibus vt nō tangat. In Spiro aliū fon
tem in quo faces vt in ceteris extingū
tur accense: sed nō vt in ceteris accendū
tur extincte. Albeston arcadie lapidem
ppter ea sic vocari qđ accensus semel iā
nō possit extingui. Lignū cuiusdā ficus
egyptie nō vt ligna cetera in aquis na

tare sed mergi: ⁊ qđ est mirabilis cus
in imo aliquādiu fuerit: inde ad aq; sus
perfiat rursus emergere qñ madefactū
debut humois pondere pgrauari. hec
Aug. Que verba ob sui pliritatez non
sunt textualiter recitāda: sed tm̄ vulga
riter. Ex qbus manuducimur qđ oipotē
tia dei cui⁹ virtute facta sunt oia ⁊ mo
uent: dānatos in inferno eternis igni
bus faciet cruciari. O Gyrens: o Gar
dens: o deniq; q̄laboriosa est illa flā
ma in qua miseri lugebūt: clamabūt: su
spirabūt: ⁊ nō exaudient. O si possibile
esset vt aures ad os poneremus inferni
audiremus pfecto diuītē epulonē: im
mo secum oēs auaros: oēs supbos: oēs
luxuriosos: oēs deniq; pctōres elamos
rosis vocibus lamētātes atq; dicētes:
Veu heu q̄ardens est ista flāma. Quis
dabit nobis ad refrigeriū guttulaz aq;
Quis nos liberabit a cruciatib⁹ gehē
ne? Quis nos p̄solabit in tot meruib⁹?
Et vbi sunt amici? vbi beniuoli? vbi di
uitie? vbi virtus? vbi potētia? O vita no
stra plena oī dolore: oīq; angustia: o vi
ta destituta oī auxilio: oīq; solacio. Ere
dite credite o icorrigibiles pctōres. Nō
parcet vobis iusticia dei nisi pctā depo
sueritis: quinimmo vos p̄nciet i ignez
eternū. O qđ erit esse in igne illo quan
do ad modicū sustineri nō pōt cortur a
candle. ⁊ vt Esa. xxxij. dicit: Quis pos
terit habitare de vobis cū igne deuorā
te: aut quis habitabit ex vobis cum ar
doubus sempiternis.

Qualiter pena dānatoz supat omnē
aliā penā seu purgatoriā seu p̄ntez q̄ in
hac vita haberi pōt. Cap. ij.

Ecūda rō qua ostēdit graui
tas pene dānatoz q̄ supra
tio: superat em̄ oēm aliā pe
naz. Qđ vt melius intelligat
tripler pena est distingueda

Prima est pena mundi.

Secūda est pena purgatorij.

Tertia est pena inferni.

Prima pena est mūdi que in hac vita
sentit. Et h̄ multiplex sit vt experientia

Sabbato post sexagesimā. Sermo XIII

docet: tñ terribilis fuit illa quas p xpo
 facti sustinerūt: de qbus d: Heb. xj. Lu
 dibria: & verbera experti sunt: insuper &
 vincula & carceres. Lapidati sunt: secti
 sunt: tētati sunt: in occasione gladij mor
 tui sunt. Circūterūt in melotis & in pel
 libus caprinis: egentes: angustiati: af
 flicti. Quisnā explicet quot tormentoz
 genera exquisierunt tyranni quib⁹ cru
 ciari mandabāt martyres scōs. Quis
 enarrare sufficiat: quot disciplinis: tein
 nijs: & orationibus carnē suā amici dei
 crucifixerūt cū vitjs. Et tñ oia ista mis
 nima sunt: & quasi nihil in cōparatione
 pene dānatoz. Jō Greg. in. in. moral. li.
 ait: Ecce aūt dū bti Job vulnera crucia
 tusq; cōsidero: repēte mētis oculos ad
 Johānem deduco: & nō sine grauissima
 admiratione ppēdo: q̄ ille pphetie spi
 ritu intra matris vterū repletus: atq;
 vt ita dixerim anteq̄ nasceret renatus
 Ille asyricus spōs: ille quo inter natos
 mulierū maior nemo surrexit. Ille sicut
 ppheta & plus q̄ ppheta: ab iniquis in
 carcere mittit: & p puelle saltu capite
 truncatur: & vir tāte sobrietatis. p risu
 turpiū morit. Nūquid credimus aliqd
 fuisse in eius vita quod illa sic despecta
 mojs tegetet. Sed qñ ille vel in cibo
 peccauit qui locustas solūmodo & mel
 siluestre comedit. Quid deo vel de qua
 litate sui tegminis deliquit: qui camelo
 rum pilis corpus operuit? Quid de con
 uersatione sua offendere potuit q̄ de he
 remo nō recessit? Quid illū loquacitatē
 reat⁹ polluit qui disūct⁹ lōge ab hoib⁹
 fuit? Qñ illū vel silentij culpa attingit q̄
 ad se venientes tā vehementer increpa
 uit dicens: Benimina viperarum quis
 docebit vos fugere a ventura ira? Quid
 est ergo q̄ Job dei testimonio preferit?
 & tñ plagis vsq; ad sterquiliniū sternit
 Quid est q̄ iohannes dei voce laudat?
 & tñ pro temulentis verbis in saltatio
 nis premium moritur. Quid est q̄ om
 nipotens deus sic vehemēter in hoc se
 culo despicit: quos sic sublimiter a se
 cula elegit: nisi hoc q̄ pietati fidelium

patet: qñ iccirco sic eos premit in infi
 mis: quos videt quō remuneret in sum
 mis. Dinc ergo vnusquisq; colligat qd
 illi passuri sint: quos reprobat: si hic sic
 cruciat quos amat. Aut quō ferē. ur q̄
 in iudicio arguendi sunt: si sic eoz vita
 premit qui ipso iudice teste laudantur.
 hec ille. Et ad idē est illud Hierony. ad
 Palmachiū & Oceanū di. Job sc̄tus in
 tentatione ad gloriā suā deuotus sic in
 suo dolore clamabat. Quid pdest i tor
 mento meo lux. Et qd mihi iūcta sunt
 genua? Et quid vbera succa? Cur nō in
 ventre matris mortuus sum: & mor vt
 de vtero exiui nō prius obij. Si hoc
 dei amicus dicebat in lumine: quid ab
 inimicis eius dicebat in tenebris. Si ille
 dolet genua sibi fuisse cōiuncta: cuius
 pedes in dei timore semper cucerent
 quid diciturus est cuius nūq̄ in veritas
 te steterunt. Si ille ingemiscit quom fe
 bris vbera quid diciturus est quē gehē
 na cōsumet. Displicet & illi q̄ natus et
 vtero vixit q̄ bñ vixit: q̄ illū vermis mo
 ritur⁹ edebat: qd faciet quos ignis eter
 nus & vermis nūq; moritur⁹ expectat.
 ¶ S. da est pena purgatorij de qua suo
 loco dicemus. ¶ Tertia est pena inferi
 cui ois alia pena tā mūdi q̄ purgatorij
 nō est comparabilis.

¶ Q̄ grauis erit dānatoz pena ppter
 carētiā visionis diuine & de differentia
 pene sensus & pene dāni. Cap. iij.



¶ Tertia rō qua ostendit graui
 tas pene dānatoz d: pūna
 tio. Pūnabunt siquidē dam
 nati in eternū visione dei. et
 vt dicit Rich. vi. di. iij. li. Inter penas
 dāni carētia visionis dei est maxima:
 & tristitia causata ex illa carētia appē
 hēsa vt proueniens ex actuali malicia
 proprie volūtatis est maxima inter pes
 nas sensus: q̄ quis damnati nō appe
 tant videre deum propter amorem sue
 bonitatis: tñ vehementissime illud ap
 petunt ppter desiderij ppue delecta
 tionis: eo q̄ credere firmiter cōpellunt
 ex illa visione maximā delectationes in

Dñica in quinquagesima. Sermo XV

vidente causari. Carentia em̄ visionis illius apprehensa vt ex actuali malicia pprie voluntatis pueniēs: maior est pena q̄ pena sensus. In paruulis tñ m̄tior est penā dāni: q̄ ipsas apprehēdūt nō esse in eis causatā ex actuali malicia sue pprie voluntatis. Procurent ergo peccātes dñi ep̄s ⁊ facultas daf ad verā redire penitentiā: qm̄ vt tactū est in precedētibz irreparabilis erit inferni iacturā: in quo nō semel sufficit introisse. Semel q̄ppe dānat malos deus: semel sententiā irruocabile pfert. O q̄ amara erit illa dies immo illa hora qm̄ peccātrix aīa terrenū hoc corp⁹ derelinquēs presentabit etiā inuita ⁊ nolēs coram maiestate summi dei: suscipietq̄ punitionem ⁊ penā delictorū suorū. Iō dico q̄ nō est expectāda: sed potius timēda dies illa. Ergo cōuertimini peccātes et agite p̄nitentiā: vt deus misereat vestri q̄ est b̄ndictus in sc̄la sc̄lorū. Amen.

Dñica in quinquagesima: de potētia dei ppter quā humiliari debēt peccātorū corda vt ad p̄nitentiā redeāt. Sermo. xv.



Omnis plebs

vt vidit dedit laudē deo. Dabent hec verba Luce xvij. ⁊ in euāgelio p̄ntis dñice. Ex miraculo ceci illuminati per xp̄s: de q̄ Lucas meminit in euāgelio hodierno commoti fuere vniuersi qui rē tuā grādē viderūt magnificare oīpotentē deus: cuius solius virtute cecus ille potuit illuminari. Clamat inq̄t euāgelista Mar. x. Iesu fili da. mise. mei. Et ad vocem xp̄i di. sibi Luce xvij. Respice fili. tua te sal. fe. subī. vidē di b̄nficiū obtinuit ⁊ accepit. Neq̄ alia vis q̄ increata diuinalis talē potuisset effectu p̄ducere. Iō admirātes illi qui hoc inspererūt deū extollēdo laudabāt Nos hō q̄ nō solū hoc vnuz: sed tot dei miracula ⁊ videmus ⁊ audim⁹ magis ac magis laudibus eius debemus insistere. Qd̄ vtiq̄ plene exolumus euz ob eius reuerentiā timorē pariter ⁊ amo-

rem p̄ctā relinquitur virtutibus inheundo. Et qm̄ ad id facienduz satis efficitur est cōsideratio altissime potētie dei: itcirco in p̄senti sermone de illa erim⁹ tractatur: quatenus illā cōmemorātes ad p̄nitentiā reuertamur: ⁊ corde cōpūcti cū plebe pariter collaudemus immortālē deū. De cuius potētia tria mysteria a principalia ponimus cōtēplanda.

Primū de vniuersalitate.

Secūdm̄ qualitate.

Tertiū claritate.

Quia deus possit non solum omne possibile: sed etiam omne impossibile agenti creato dummodo illud non dicat imperfectionem.

Cap. s.



Rimū mysterium cōtēplandum de potentia dei dī vniuersalitate. In quo disputandum est: vtrū deus sit oīpotens. Et p̄ parte vera ⁊ affirmatiua est cōfessio fidei. Nā in vtroq̄ simbolo patrū. i. ⁊ ap̄loz deū oīpotētē decantam⁹. Et hoc colligit ex vtriusq̄ testamēti pagina. In Gen. xvij. dixit deus ad abiaā Ego dñs oīpotēs: ambula corāz me. Et Gen. xxxv. dixit deus ad iacob. Ego deus oīpotēs: cresce ⁊ multiplicare. ⁊ Gen. xliij. q̄ iacob remisit filios in egyptū. ait: Deus meus oīs faciat eū vobis placabilē. ⁊ Exod. xv. Oīs nomē eius. ⁊ Tobie. xij. Nō est alius deus oīpotēs p̄ter euz. ⁊ Judith. xvj. Deus omnipotens tradidit holofernem in manus femine ⁊ confudit eum. ⁊ Job. xij. Ad oīpotentem loquar ⁊ disputare cum deo cupio. ⁊ xliij. Deus emolliuit cor meuz ⁊ omnipotens conturbauit me. Et Dester. xij. Mar docheus orans dixit ad deum. Dñe rex oīpotēs in dictione tua cuncta sunt posita: ⁊ nō est qui tue potētie resistere voluntari. ⁊ sapiens Eccl. s. Unus est altissimus creator omnium oīpotēs ⁊ rex potēs metuēdus nimis. ⁊ Apoc. s. Ego sum alp̄a ⁊ o mega principium ⁊ finis: dicit dñs deus qui est ⁊ qui erat: ⁊ qui v̄turus est omnipotēs. Et Apoca. iij. Clamabāt quattuor anī